

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Krepčajmo se!

Z Dolenjskega. [Izv. dop.]

Niti pod zdanjo avstrijsko vlado, ki si prizadeva tudi Slovincem pravična biti, nijsmo še dosegli vsega, kar želimo in česar nam treba. Raznokaj je še celo popolnem pri starem, kakor da bi ne bil na čelu vlade uže nad dve leti grof Taaffe. Vzlasti še dandanes nijso redki upravni uradniki, ki očitno kažejo svojo antipatijo zoper Slovence in slovenščino. — A o tem ne nameravam pisati, ker imamo vsaj upanje, da se nam bodo najpoglavitejše krivice vendar po malem odstranile, če ne danes pa morda jutri, če ne letos pa vsaj prihodnje leto! Saj smo Slovenci navajeni, da se z nadami tolažimo. Navaditi pa se moramo še na drugo misel, poprijeti se še družega načela in sklepa, in ta bi bil: Krepčajmo se najprej sami, potem terjajmo in pričakujmo pomoči od drugih, t. j. od vlade.

Položaj naš bi si jaz razlagal tako-le: Nekoliko utegnemo mi še doseči od pravičnih avstrijskih vlad, a to ne bode zadostovalo, da dobode naše javno življenje uže slovenski značaj. Naše slovenske socialne in zasebne razmere, naše zdanje navade, naše individualne lastnosti so še take, da naše gibanje nijma še povsodi in vsikdar slovenskega značaja. Naj ogledujem življenje v naših mestecih in tržiščih, pri našem kmetu ali pri naši inteligenciji, povsodi se mi jednake ali vsaj podobne pege in nedostatnosti pokazajo. Poglavitni naš madež je namreč ta, da vsi slovenski stanovi še premalo čislajo slovenščino, premalo ljubijo svoje ljudi, svoje brate, premalo cenijo domačo knjigo, domač časnik; premalo podpirajo do-

mača literarna, trgovinska, obrtna in kmetijska podjetja.

Tu vidim inteligentnega Slovence (da o malo omikanem kmetu ali tržanu ne govorim), ki slovenščine ne poudarja, ki se po nepotrebnem poslužuje nemščine v uradu, v družbi in doma; tu zapazim domoljuba, ki zabavlja tako brezsrčno po drugem patrijotu; tam je spet mož, ki daje rajši zaslužek političnemu neprijatelju nego človeku našega srca. Pri tretjem domačinu nahajam nemške knjige in časopise, in zopet pri drugem našem človeku slišim zabavljanje o slabosti slovenskih časnikov, katerih niti po vsebini ne pozna! Na ta način se Slovenci ne krepčajo, na ta način si ne bomo opomogli, če se nam tudi še za par predmetov slovenščina v srednje šole vpele, in če se nam tudi plačilni nalogi dopošiljajo v slovenskem jeziku. Mi Slovenci, ki imamo v obče „dobro voljo“, a silno „slabo meso“, ki smo sicer principijelno postali narodni, v praksi pa ostali nemškutarji, moramo gledati, da se okrepčamo, in za to okrepčanje je najprimernejša doba, v kateri nam novih napadov nij treba odbijati. Taka doba utegne nastopiti morda v kratkem. Kako bi si jaz želel naše vlastno krepčanje?

Pred vsem se čvrsto oklenimo s svojimi duševnimi in materialnimi sredstvi domačih podjetij, zlasti svojih literarnih društev, kakor so: „Slovenska Matica“, „družba sv. Mohora“, „Glasbena Matica“, „Slovensko učiteljsko društvo“ i. t. d. Potem podpirajmo v prvej vrsti našo knjigo, naše časopise, naše ljudi. Založnikom in lastnikom slovenskih časopisov in knjig pokladajmo pri vsakej priliki na srce, naj po nepotrebnem svojih moči ne cepijo,

naj podobne reči združe v jedno telo, čvrstejše od dveh slabih delov. S tem bodo koristili sebi in naročnikom. Od slovenskega časopisja bi pa zlasti še to želel, da ne pozabi svojih čitateljev večkrat opominjati na našete pege, katere se nahajajo pri vseh Slovencih in katerih se prej ali slej očistiti moramo, ako hočemo priti do veljave kot narod.

In naposled bi imel še jedno željo, in ta je: Kedar brat bratu popravlja dovršeno delo, katero je le-ta brez dvombe iz ljubezni do svojega naroda in morda z velikim trudom na svetlo spravil, naj to stori na tak način, da bratovske ljubezni ne žali po nepotrebnem. Kajti to našega krepčanja ne pospešuje, ako pri svojem delovanju ne pospešujemo bratovske ljubezni.

Voj. — kar.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. julija.

Kakor je bilo uže naprej vedeti, **Čehi** pri volitvah za praško trgovinsko zbornico nijso zmagali, agitacija in pritisk od nemške strani sta bila presilna. Čehi so zmagali samo v obrtskem odseku.

Nemški dijaki v Pragi so menda toliko časa iskali in mirno ljudstvo provocirali in na boj klicali, da so jedenkrat baje do dobrega iztaknili. Najprej so v ponedeljek demonstrativno vozili se po mestu in vsak je imel črno-rdeče-zlato znamenje; družega dne pa so šli v praško okolico, v Kuchelbad in tam je prišlo baje do pretepa mej češkimi delavci in nemškimi dijaki, katerega so pa zakrivali, kakor izpoveda jeden žandarm, nemški dijaki, a potem, ko so se delavci razgrel, so se pa nemški dijaki spomnili Falstaffovih besed: The better part of valour is discretion! ter so jo pobrisali tja, od koder so prišli. Najprej za-

Listek.

Mati Alfonza.

Marija je bila mej štirimi otroci meščana in veletrgovca Zagoričnika najmlajša. Oča jo je negoval bolj nego vso drugo svojo detco ter je ustrezal navadno vsacej nje želji. Dekletce, kar se tiče vnanjosti, baš nij bilo napačno, in ker je samo vedelo o svojej prividnej ljubeznjivosti, oprálo se je nanjo kaj ošabno in v mladem srci je zgodaj pričela zoreti največja trma. O sedemnajstem letu se je Marija zagledala v trgovskega pomočnika svojega očeta in z vso silo zahtevala, da jej roditelji dovole v ta zakon. Zdajci prvič uprl se je oča, resno jej priporočevaje, naj si to brezumno strast izbije iz glave. Toda Marija se je slévesno zaklinjala, da družega soproga nehée, temveč rajše gre v samostan. Stari, na svoje imetje in dobro ime ponosni oča se po nobeden cenil nij htel udati, smatrajoč za veliko

sramoto, ako bi zaročil svojo hčer z ubogim trgovskim pomočnikom. Poslal je dakle svoje „izgubljeno dete“ — kakor je v poslednjo dobo često nazival Marijo — v samostan sv. Boromeja. Ondi je mladenka dobila redovni priimek: „sestra Alfonza“.

Minolo je deset let. V jednomernem samostanskem življenju je sicer pozabila sestra Alfonza utisov svoje prve ljubezni, vendar jej nij bilo móči popolnem uzadovoljiti se. Dan za dnem je bila proti svojim sorednicam stroža, a sè soboj je bila vseskozi popustljiva. Navzlic temu, ali baš zatorej so izvolili sestro Alfonzo za prednico moškeje kaznilni. Nova prednica je v svojem težkem poslu kazala vso sposobnost in odločnost, tako, da se niti prejšnje moško ravnateljstvo v tem oziru nij bilo izkazalo toli večšim. Nepopoljšljive kaznjence, pri katerih je celo starih in izvedenih kaznilničnih uradnikov vsaka beseda bila samo „bob v steno“, klanjali so se ter bili ukročeni, kadar je le prečastna mati Alfonza sè svojim,

ostrim, v srca sezajočim pogledom stopila pred nje in jih karala z osornim glasom. Za nje predništva v kaznilni je bil v sorednicah, stražnikih in kaznjencih red vzóren. Mati Alfonzo je zategadelj od samega vladarja za svoje zasluge vzprejela zlat križec.

Neprijetni dnovi napočijo. Leto 1866 je privabilo sovražnika v dézel in materi Alfonzi je narastla nova skrb. Krotiti jej je namreč bilo poželjivost mimo idočih sovražnih krdel, katerih poveljniki so krasno ležeče in prostorno poslopje kaznilnično zahtevali v svojo porabo, za stanovanje. Naposled posrečilo se je podjetnej in neustrašnej prednici, da je dobila od najvišjega vojnega zapovednika, katerega je šla osobno o tem prosit, pismo, ukažujoče vsem oddelkom, da nemajo prestopati kaznilničnega praga. S tem pisanjem se je rada hvalila nasproti svojim sorednicam, poudarjaje: „gledite, vaša prednica je dosegla, da nas ne bode vznemirjal in motil nobeden vojak!“

bavljati, potem pa korajžno pete kazati, tega se bodo Nemci zopet privadili.

Vprašanje nastaja, od kod izhaja taka nepetost mej nemškimi dijaki in praškim slovanskim meščanstvom. Odgovor na to je lehak. Kakor smo uže jedenkrat omenjali, ščujejo gospodje iz državnozbornske manjšine mej nemškimi dijaki v Pragi, da ti prouzročujejo politične škandale. Nemcem nij prav, da je naš cesarjevič še zdaj v Pragi, zato pa dunajski listi, plačani od judov, naredé iz vsake muhe slona, da morejo kazati: glejte, tako se godi z Nemci v Pragi! In vendar je še v nedeljo pisala „D Ztg.“, da naj nemški dijak v Pragi pokaže svojo barvo, naj ne taji, da je Nemec in naj se peča s politiko kolikor več mogoče. To je judovsko nesramno! Nasprotno pa so češki listi opominali češke dijake in meščanstvo, naj se izognejo vsakemu prepiru, naj celo raje krivico trpé; isto je priporočal meščanstvu i župan praški v posebnem razglasu, a protestoval tudi zoper trditev dunajskih listov, da Nemec v Pragi nij varen življenja ter konstatoval, da so vse prepire in nemire prozvali samo nemški dijaki. Zdaj pa dunajski „liberalni“ listi na Čehe še bolj ščujejo, odkar je cesar odlikoval Riegra in druge češke zaslužne može. Konstatovati je še, da nemške dijake v Pragi osobno ščujeta profesorja K n o l l in Laube.

Poslanec **Hausner** je pred volilci v Drohobyczi tudi obžaloval, ker avtonomistična stranka nij v zadnji seji nič storila o volilnem vprašanji, kajti ravno to bi se dalo „ustavoverce“ najbolj diskreditirati. Dne 29. t. m. je bil Hausner v Somboru. Tu je izjavil, da bi bilo neopravičeno, ako bi se pravice nemškemu jeziku še razširile in da bi se pojem državni jezik ne dal jasno definovati.

Vnanje države.

Ruski car je izdal ukaz, s katerim se odpravlja na Ruskem javno izvrševanje smrtne kazni.

Telegrami iz **Bolgarije** potrjujejo, da so izvoljeni, razen v Trnovu, po vseh mestih taki poslanci, ki bodo sprejeli kneževe pogoje, katere naj še jedenkrat ponavljamo. Knez zahteva: 1. Knezu se podeli za sedem let izvanredna oblast ter bode izdajal dekrete, imejoče postavno veljavo. 2. Narodno sebranje letos ne bo zasedalo ter ima za letos dovoljeni državni proračun veljavo tudi za prihodnje leto. 3. Knez ima pravico v teh sedmih letih jedenkrat sklicati veliko narodno sebranje, da bode prenaredilo ustavo tako, kakor uče izkušnje. — Dne 13. t. m. se bode v Svištovem zbralo veliko narodno sebranje, ki bode trajalo samo jeden dan. Debate ne bo nič pripuščeno, nego poslanci bodo glasovali samo o navedenih kneževih predlogih. Vojaška posadka bo ves dan na nogah in na Dunavu bodo čakali kanonski čolni. Pri volitvah je na dveh mestih tekla kri. Žalostna ti majka!

Papež **Leon XIII.** bo jutri 2. t. m. sprejel slovanske potnike. V propagandi se

bosta ustanovili dve novi stolici za slovansko filologijo.

Grška je uže dobila jeden del novega ozemlja, namreč Arto, katero so turški vojaki uže zapustili. Poročajo, da Turčija lojalno izvršuje dotično pogodbo.

Iz Londona se poroča, da je oni **Most**, ki je v svojem časopisu odobral napad in umor ruskega carja Aleksandra II., obsojen na 16 mesecev uječe.

V **Carigradu** se je 28. m. m. pričela tožba zoper morilce sultana Abdul Aziza. Prihodnjega dne pa se je razsodba razglasila, ter so Midhat-paša, Mahmud Damat-paša, Nuri Damat-paša, Fahri-bej, Ali-bej, Nedjib-bej, Mustapha Pehlivan, Mustapha Djezairli in Hadji Ahmet obsojeni na smrt, Said-bej in Riza-bej pa deset let v posilno delavnico.

V **norveške** zbornici je vlada predlagala, naj se kroa princu, ker se je oženil, priloži apanage 80.000 kron na leto. Zbornica je ta predlog odbila s 67 glasovi zoper 43 glasov, a se je nasprotno še stavil iz večine predlog, naj se iz civilne liste kraljeve izbrise na leto 80.000 kron. Vendar nij bil sprejet ta predlog.

Na **Algierskem** so se domači rodovi uprli zoper Francoze; vodi jih neki Bu-Amema, ki je Francozom učinil uže dosta škode.

Breslansko društvo nemških dijakov je čestitalo Bismarku in od tega dobilo naslednji odgovor: Iskreno se vam zahvaljujem na vašem čestitanji, na katerem se krepim moje upanje, da narodni duh nemške mladine prinese bodoče naši domovini notranji mir, katerega nijso našli zastopniki z mano umirajočega roda na tleh nove nemške države. Bismark je tedaj izgubil upanje, da bi kedaj pričel Richerja, Laskerja, Forkenbecka itd.

Dopisi.

Iz Ljubljane 30. junija. [Izv. dopis.] (Letošnji praznik sv. Cirila in Metoda na Kranjskem.) V poslednji številki „Laib. Diöcesanblatt“ proglašajo milost. knezoškof Krizostom naslednjo okrožnico čestitemu duhovenstvu ljubljanske vladikovine.

„V številkah 9 in 10 škofijskega lista od leta 1880 sem razglasil okrožnico sv. Očeta Leona XIII. glede praznika apostolov slovanskih sv. Cirila in Metoda. Opomnil sem uže takrat, naj duhovni pastirji to lepo pismo beró vernemu ljudstvu v nedeljo pred 5. julijem 1881 ali kako prejšnjo nedeljo in naj vernike spodbujajo, da bi molili za zopetno zjedinjenje naših ločenih bratov s katoliško cerkvijo.

„Zdaj pa se bliža 5. dan julija, ko bomo prvič praznovali god slovanskih apostolov skupno z vsemi verniki po katoliškem

svetu. Nekateri gospodje duhovni in neduhovni so se podali na pot v slavni Rim: nijso jih zadržavale težave potovanja na Italijansko v tej vročini, hočejo namreč združeni z zastopniki vseh slovanskih plemen pred očmi sv. Očeta praznovati dan 5. julija, da bi tako izrekli zahvalo sv. Očetu, ki so tolikanj zvišali češčenje slovanskih apostolov in da bi pokazali otročjo udanost, s katero smo pripravljeni podpirati vzvišene namere Leona XIII.

„Vem, da ste z veseljem brali prelepo okrožnico papeževo. Poznate žalostno osodo razkolništva, milujete vse one, ki so ločeni od živega studenca čiste resnice; še bolj pa obžalujete, da krvnim našim bratom manjka one žive vode, ki bi jih probudila k novemu življenju in bi jih pripravne storila častno izvrševati imenitni poklic na vzhodu. — Tu pa se oglasi stražnik na Sionu, ter kazaje na slavnega apostola sv. Cirila in Metoda, prešine verna srca, da se iz njih izlivajo potoki gorečih molitev za zjedinjenje ločenih bratov. Zapljivo se oziramo na mogočna priprošnika in obilnega sadu pričakujemo od združene molitve vseh katoličanov. Tudi mi hočemo z večjo gorečnostjo častiti svoja apostola Cirila in Metoda, zato ukažemo, da naj se letos 5. dan julija po vseh farnih cerkvah naše škofije praznuje s slovesno sv. mašo in zahvalno pesnijo. Za to najbolj pripravna ura naj se s prižnice naznani vernikom prihodnjo nedeljo, t. j. 3. julija t. l.“

—?— **Z Dunaja** 28. junija. [Izv. dop.] (Nemška modrost.) Potovanje Slovanov v Rim na proslavljenje svetih slovanskih apostolov je hudo zbudilo tukajšnje židovske novinarske mladeniče. Ne vedo prav, s katere strani bi se slovanskih romarjev lotili, da bi jih po navadi se svojim žolčem oblili, zato se čudno love sem in tja. Prav skrbno se sučejo tudi okolo Slovanov, svareč jih, naj se ne udade vilinskemu petju, ki se čuje iz Rima, naj ne hodijo preblizu levovemu brlogu i. t. d. Kako očetovski! A ker vidijo, da slovanskih romarjev le nij odvrniti od njih sklepa, zato padajo čez nje, da so le orodje rimske stolice papeževe, in da Slovanstvo v Avstriji prav za prav nij nič brez duhovenstva, „zato bodo Slovani v Rimu ponižno odkrili hrbet“. In v takem tonu gre dalje.

A potovanje Slovanov v Rim ima služiti dunajske centralističke klikle tudi za — nemško agitacijo. Teško je to verjeti, a vendar je tako! Nemec ima navado, da se rad iz Slo-

Necega dne, ko je baš tamešnje okolico preiskaval sovražne vojske oddelek, oglasi se pri kazničnih vratih prusk kavalerijski oficir, želeč vstopiti. Vratarica hiti povedati svojej prednici, česa hoče nenavadni gost, in mati Alfonza vsa razjarjena naglo poišče zapovednikov ukaz, ter ga sama nese pokazat nasilnemu tujcu.

Oficir, krasen mož z izbornim vedenjem, takoj izroči materi Alfonzi listek, na katerem je bilo čitati njega ime: grof Haller. Ob jednem je uljudno zaprosi, naj ga ne smatra sovražnikom, temveč naj mu, kakor sicer prihaja jočim tujcem, izvoli razkazati kaznilno, o katerem je uže povsodi v svojej domovini čul jedino samo toplo pohvalo. Mati Alfonza v prvi hip nij vedela bi li, naravnost odbila laskavo prošnjo oficirjevo, ali pak ustregla njega želji. Ožrše se v žarno oko zalega častnika, nij jej bilo možno reči: „ne!“, nego vsa zmotena je pustila tujcu vstopiti, ter ga je osobno vodila po notranjih, razsežnih gradskih prostorih. Re-

dovnice so jedva upale svojim očem, videč, kakó njih prednica malo okorno, toda vendar prijaznivo oficirju razkazuje in tolmači to in ono. Še bolj pak so strmele, ko je naposled mati Alfonza povabila tujca k sebi na večerjo.

Grof Heller je neprestano hvalil pozornost prednico ter vzorni red, ki ga je uvela v sebi izročeni zavod. Tudi nepričakovana gostoljubnost matere Alfonze ga je silno vzradostila. Omenjal je mej pogovorom, da je i on katolik, in da osobito ceni plemenite in požrtvovalne namene pobožnega ženskega redovništva. Zgolj je obžaloval, da se je tako ljubeznjiva gospa, kakor je mati Alfonza, povsem odrekla svetu in njega veselju ter si izvolila takšno samotarstvo. —

Stoprv drugo jutro je oficir, prebivši noč v gradu, zapustil „gostoljubi raj“, kakor ga je nazival, poslovljajoč se od redovnic. Mati Alfonza izpremila ga je preko hišnega praga. Takšno izredno čast je bila doslé izkazovala jedino vladiki, kadar je prišel obiskat kaznilno.

Po sedaj je bila mati Alfonza popolnem izpremenjena. Prej toli stroga in vestno svoje dolžnosti izpolnjujoča prednica jela je biti nekako zamišljena in raztresena in redovnicam se je skoraj zdelo, da je v zadnji čas kaznjencem premeška in predobra.

Tako je minolo pet mesecev. Čas je prišel, da je imela mati Alfonza, kakor vsako leto, potovati k vrhovnej prednici, poročat o svojem nadzorovanji, ter izročiti jej prihranjenih novcev. V dan, predno je odpotovala prednica, se je nje prihod vselej pismeno naznanjal vrhovnej prednici. Vzemši soboj vsa potrebna pisma in priščedeno vsoto novcev, odpelje se mati Alfonza na bližnji kolodvor. — Ali kako se zavzemo redovnice, ko družega dne dobé od vrhovne prednice brzojavno vprašanje, je li mati Alfonza uže odpotovala, ali ne. Takoj odgovoré istim pótém, da se je to zgodilo, ter ugibajo sem ter tam, kaj bi se jej neki bilo utegnulo pripetiti. — Dan pozneje je prispela v kaznilno vrhovna prednica, soboj privedši

vanov norca dela, da se drug drugega ne razumejo, in da morajo nemški govoriti, če hočejo, da se razumejo, kadar se snidejo. V tem smislu piše tudi tukajšnji nemško-nacionalen list od nedelje: „Slovanski romarji, ki potujejo v Rim, zbirajo se v našem državnem glavnem mestu in kjer se srečajo, pozdravljajo se nemški, da morejo izraziti čut skupnosti. Te sirote je babilonska zmešnjava jezikov posebno hudo udarila in ako bi ne bila skrbela blaga usoda za to, da se Poljaki, Čehi, Rusini, Hrvatje in Slovenci mej seboj morejo nemški pogovoriti, morali bi se posluževati jezika trapistov, namreč molčanja“. Taki in jednaki proizvodi judovskega duha niso namenjeni na slovansko adreso, kajti tudi po tukajšnjih redakcijah raznih listov „državne stranke“ vé se uže dobro, da ti listi nimajo v Slovanih nobenega upliva, naj še tako svoj umazani židovski kaftan brišejo ob nje — a namenjeni so za neumnost nemškega kmeta, kateri zna brati, da bi ga preverili o silnej potrebi nemškega državnega jezika v Avstriji. Se ve da se mora štajarski nemški kmet čudom čuditi, kadar kaj takega čita o Slovanih, pa ve iz lastne skušnje, da bi preje Kitajca razumel kakor pa „brata“ svojega v nemških Tirolah ali od drugod zedinjene Nemčije, kjer je res babilonska jezikova zmešnjava, ko „brat“ Berlinec gleda in posluša brata Meklenburžana tako, kakor vol nova vrata. Morebiti razume pa Dunajčan Švaba? Nevarno je tedaj v hiši obešenca govoriti o vrvi.

Sicer se pa sploh tukajšnji listi raznih ministerskih kandidatov ustavovernih ne morejo smatrati resnimi. Kajti isti list v istej številki, v katerej piše o slovanskih potnikih, da se „morajo pozdravljati nemški“, pripoveduje na drugej strani, da od slovanskih potnikov na Dunaji nij bilo slišati ni jedne nemške besede ter se zbog tega arogantno zaganja vanje. Da! was haben die herren doch für ein kurzes gedächtniss!

Z Dunaja 27. junija. [Izv. dop.] (Agromičen odsek društva „Slovenije“.) Z radostjo vam poročam, kako veselo je gibanje mej slovanskimi agronomi na Dunaji. Ustanovili so si v „Sloveniji“ poseben agromičen odsek, kojemu namen je, razpravljati stvari spadajoče v poljedeljsko, gozdarsko, vinorejsko itd. stroko in sicer s posebnim ozirom na slovenske dežele. Ta namen dosegel se bode s čitanjem ter presojanjem predavanj iz omenjenih strok v slovenskem jeziku. Volil

se je pred kratkem definitivni odbor. Za prvomestnika izvoljen je Jurij Kraigher, stud. forest., za njega namestnika Valentin Oblak, stud. agr., za tajnika Ferdo Svetek, stud. agr., za blagajnika Ferdo pl. Kleinmayer. Hvalo se je izrekalo provizoričnemu prvomestniku g. Kramerju, ki je prvi na dunajski visokej poljedeljske šoli diplomiran slovensk agronom. Sedaj je asistent pri kemičnej poskuševalni postaji (Chemische Versuchsstation) ter znan po temeljitih strokovnjaških spisih, ki jih priobčujejo nemški poljedeljski listi (nekaterikrat tudi „Novice“).

Prihodnja redna seja tega odseka bo 9. jul. pri Iliču, I. Volksgartenstrasse Nr. 3. Na dnevnem redu je mej drugim predavanje g. V. Oblaka: „Kaj je naloga slovanskih poljedeljskih visokošolcev v počitnicah?“ Ta odsek je zopet lahko lep izgled neznanemu številu slovanskih separatistov na Dunaji. Ima pa tudi hvaležno nalogo, ki, ako jo vestno izpolnjuje, lahko mnogo koristi slovenskemu poljedelstvu.

Nemško avtonomistički list „Parlamentär“ ima v jednom poslednjih brojev prav dober članek o jugoslovanskej stenografiji g. prof. Bezenška sistemi, iz peresa „Slovenijinega“ tajnika, g. stud. phil. M. Murka.

S Čateža ob Savi 29. junija. [Izv. dop.] (Nekaj za podjetnike.) Veliko prednosti ima naša okolica in osobito Čatež pred mnogimi drugimi kraji, katere v prikladnih letnih časih pohajajo domačini in tujci, nas pa skoro nikdo ne obišče, navzlic naravnim lepotam, katere ima naš prekrasno ležeči Čatež z okolico. Kar se vse tukaj nahaja, se drugje za drag denar dobiti ne more. Lega Čateža je izredno lepa, na višini iztoka Krke v Savo; zrak najčistejši, razgled veličasten na sosedno Štirsko in Hrvatsko, posebno pa iz bližnjega hriba sv. Vida, na katerega se v kakih 30 minutah dospé.

Marsikdo je bil nad divno panoramo kar očaran. Poleg lepih sprehajališč po bukovih gozdih imamo kopeli — kar se nikjer ne nahaja — na izbiro, in sicer kopeli različne, topline in različne lastnosti! Kaj bi se pri nas vse lahko naredilo, samo novcev nam manjka. Ko bi vendar kak Prašnikar k nam zašel in se nas usmiliti: iz naših vodá se da kaj storiti! Krka, počasi tekoča reka, temperature 18° R. bila bi, ako so priprave naredé, izvrstna kaluzna kopel (schlammbad); Sava, bistra voda, temperature 16° R. za prosto kopanje, kakor tudi Krka, Studenec, kateri precej vi-

soko na obrežji Krke izvira pa za „douche“, kar je tudi uže jedenkrat bilo; a naposled še dve rudninski topli ali prav za prav vroči kopeli! Prva tik Čateža pod vinogradi in posestvom umrlega dr. J. R. Razlaga, stara rimljanska ostalina ob starej rimljanskej cesti, zdaj se vé zapuščena, zatorej je voda pomešana z mrzlimi pritoci, pa vendar ima 22° R. topline. Druga kopel, v katerej je uže zdaj možno se kopati v banah, je v čatežkej vrbini, oddaljena do dvajset minut od Čateža, topline ima 32° R., torej je toplejša kakor vse štajarske kopeli; pač se mora reči, da le-ta morebiti ne bode stalna, ker voda izvira iz peščenih tal savskega brega, kjer je uže mnogokrat Sava tekla. Možne pa so izvrstne toplice na mestu, kjer so bile in so še stare rimske toplice.

Vi magnati in možje od kapitala špekulanti in taki, sem, sem z vašimi novci, mi jih nijmamo! Proti oderubom je postava sicer uže potrjena, pa le sem s kapitalom, nesel bode stoterne obresti! Ako ne bi bil pokojni dr. Razlag toliko let bolehal, bile bi tukaj gotovo uže toplice. Ako se stare rimske toplice tik cesarske ceste kopljejo do starega ali sploh primerne vira, utegne imeti voda topline 40° R. ali pa še več. Tako obdarjenega kraja kakor je Čatež z okolico ga nij blizu, tukaj leži neizrečeno veliko skritega bogatstva. Ob času lanskega velikega potresa se je na mnogih krajih iz tal kačilo, kar priča, da je v zemlji mnogo vrelcev.

Zdravilo bi se pa pri nas tudi z grozdom (traubenkur), saj naša trta rodi znano pošteno kapljico dolenjsko, po Gorenjskem sloveči marvin (marchwein), torej bi ni grozdje želodcu ne škodovalo.

Pa da se ne bodemo samo kopali in sprehajali, vam omenim okusnih rib v naših rekah kakor je n. pr. do tri cente težek som, potem druge plemenite ribe: ščuka, sulec, krap, ostriž, šmuč, čép, čiga i. t. d., v bližnjih potokih pa se dobivajo tudi postrvi in kje drugé so slavnoznani krški raki doma nego pri nas! Veliko reči pa je še tukaj, katere delajo okolico čatežko prijetno, kar mi pa vse popisati nij moči. Kličem le še jedenkrat, vi domači petični možje sem, da ne pride stvar v tuje roke!

R—č.

Domače stvari.

— (Obiskal) je 27. m. m. tukajšnjo pripravnico za učitelje deželni predsednik g. A. Winkler in dalje časa poslušati pri praktičnih zrelostnih izpitih.

redovnico, katerej je poverila predništvo. Redovnice si nijso drznile vpraševati ni „zakaj“ ni „kako“, molčale so in bile pokorne novej prédnici, kakor nekoč materi Alfonzi.

Dvanajst let je zopet minolo. Prekrasno sijaje majnikovo solnce in vsa priroda se oživlja na novo. Po drevoredih prestolnega mesta pomiče se gnéča uže mnogo zaželeni vzpomladi veselečih se stanovnikov. Sredi mej pešci pak se v elegantnih kočijah prevažajo imenitniki in bogataši; mej njimi vidiš radostne, a tudi čestito za vso vnajo lepoto nič zanimajoče se, tope obraze. V jednej teh lehkih, gospodskih vóz sedí bivša mati Alfonza, oblečena v črno baržunasto krilo in žalostno gledajoča izprehajalcev, toli zavistno ozirajočih se po „srečnikih“, katerim je mila osoda naklonila tako ugodno življenje. Nje tovariš, v elegantnej civilnej opravi, je grof Haller. Tudi on je zamišljen in slabe volje in okó mu nemirno blódi mej množico.

Posvetno življenje nij osrečavalo Marije in nežni vetrič jej je nekako šepetal na uho: „Zašla si! Zašla si!“ —

Še vedno so se ljudje veselili majnikovega zelenja in cvetja: jedni so hodili izprehajati se po ravnih drevoredih, drugi pak, imejč časa in novcev, ter veselje do čitanja novín, zahajali so na gostilniške vrte, prebirajoč pri kozarci vina ali pive politične in druge novosti.

„Samo dolgočasno berilo“, zamrmra jeden gostov, leno pahnivši od sebe novine.

„Ná, čitaj!“ opozori ga tovariš, pomolivši mu drug list.

In tam je bila pod naslovom: „Nekaj zanimivega iz gledaliških krogov“ tiskana vest: „Jedna prenežnih naših gledaliških plesalk, plavalasa gospodična F., je v minolej noči odpotovala. Zanesljiv vir nam javlja, da je odšla v Pariz v družbi grofa H.“

Še tri leta! Škoda za čas, ker bi se bilo lahko zgodilo prej. Kdo li povprašuje po tem?

Rešilni čolni na reki Seini iščó in prepeljavajo mrtva trupla življenja nasitivših se obupancev, katera potem dévajo v platneno vrečo ter jih brez vseh posebnih slovesnostij pokopavajo. Nihče se ne méni za te nesrečnike. Ej, dà! Kdor je po imenu in osobi neznanec, pride še prej v mrtvašnico — „znanosti na korist“. Mrzlo jeklo potem z neusmiljeno svojo ostrino reže in na kosce delí mrtveca, in kadar je okončan ta zdravniški ogled, niti kamen, niti križ ne zaznamujeta mesta, kamor se zagrebo njega kostí.

* * *

Reke Seine valovi šumé neprestano dalje in dalje, pripovedujoč si dogodbe o tisočih ljudij, kateri so zgrešili v življenji pravi pot in so naposled zdvojeni iskali tolažbe in dušnega miru v hladnej reki.

Marija — mati Alfonza — je bila takšna nesrečnica! —

— (Mestni odbor ljubljanski) je vtorek nadaljeval in dovršil obravnavo o uredbi stranišč. G. dr. Schaffer je govoril in dejal, da, ako se sprejme g. Regaljev nasvet, naj se gospodarjem prepusti, da napravijo jame, ne bo nikoli vpeljana nova naredba. G. dr. Suppanov nasvet, naj se vprašajo poprej hišni gospodarji, ali so zadovoljni, da se jame napravijo, bode stvar silno zavlekel. Sekcijski nasvet, ki hoče imperativno precej vpeljati novi zistem, se pa vidi govorniku vendar predaleč segajoč. Najbolj umesten se mu zdi g. Gariboldijev predlog, namreč da se za dve leti vpelje novi zistem fakultativno čez dve leti pa imperativno. Gospod dr. Schaffer stavi predlog, naj mestni odbor precej danes izreče, da se bode vpeljalo v Ljubljani pnevmatično izpraznjevanje stranišč, vendar naj bode do konca leta 1883 hišnim gospodarjem prosto, da napravijo jame, pozneje se pa novi zistem uvede, če treba, s silo. G. Doberlet se čudi, ka je mestni magistrat dovolil, da so pri novih hišah na Fran Josipovej cesti stranišča izpeljali v kanale, kateri imajo komaj dva palca strmca, vsled česar zdaj tam strašno smrdi. Novi zistem jako hvali in trdi, da se je o njega izvrstnosti osvedočil v mnogih mestih. V Insprucku je bila opozicija zoper novi zistem še večja kot tu, a zdaj je vse zadovoljno, da se je vpeljal. G. Dežman misli, da, ako se bode gnoj v straniščih desinficiral, ga ne bodo hoteli kmetje kupovati, ker je v istini potem za gnojenje malovreden, potem pa da bo mesto izgubilo dohodke, na katere računa. G. dr. Bleiweis pravi, da bi bilo vendar umestno zvedeti, koliko bo veljala naprava jame, ako bo samo za stranišča, koliko pa, če bo zraven še druga za smeti, in koliko bode veljal kanal, po katerem se ima odtekati slaba voda. Vse to naj se prej jasno razloži, potem še le sklepa. G. Petričič vpraša, ali bodo vse hiše imele jednako visoke vzdušnike za ventilacijo, kajti, ako bi to ne bilo, bode v visoko hišo, katera stoji zraven nizke, puhtil vseh smrad, kar bode še slabše kot zdaj. G. Schrey je tega mnenja, da se mora zistem precej upeljati imperativno. kajti dvem ali trem gospodarjem na ljubo ne bode mesto kupovalo dragih aparatov. On bi nasvetoval, naj bi se pri novih zidanjih, ali pa kjer se kaj dozida, ali kjer se popravljajo stranišča, novi zistem takoj s silo vpeljal. G. dr. Suppan zagovarja svoj nasvet, naj se prej hišni gospodarji vprašajo, sicer se bode jednako godilo, kakor pri zistemu s sodi, katerih uvedenje je občinski zastop sklenil, potem pa, ko je bila opozicija velika, mu je poguma zmanjkalo za izpeljavo. Pri pnevmatičnem zistemu bodo pa že stroji veljali do 30.000 goldinarjev in vsakoletni troški znašali 5000 goldinarjev. Tu je tedaj treba delati previdno. G. dr. Keesbacher se poteza za odsekov predloge; ako se sprejme dr. Suppanov predlog, se bo stvar zavlekla. Pri glasovanju se sprejme dr. Suppanov predlog z 20 proti 6 glasom. Zanj glasujejo tudi vsi narodni mestni odborniki. Natančnejša določila dr. Suppanovega predloga se bodo pretresala v jednej prihodnjih sej. V prvi vrsti ima magistrat zdaj nalog, sestaviti poučen spis o novem zistemu in ga razdeliti mej hišne posestnike, potem pa jih vprašati, kateri so zato, da se uvede novi zistem.

— (Blagotvoren koncert.) Če bo vreme ugodno, bo drevi ob 6 uri na vrtu Kozlerjevega pivovara koncert cele godbe tukajšnjega 26. pešpolka na korist pokojninskega društva avstrijskih vojaških kapelnikov.

— (Literarno zabavno društvo „Triglav“) v Gradci ima drevi t. l. redno zborovanje s sledečim vspešnim: 1. Čita se zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Predavanje g. Košana. 3. Poročilo: a) tajnikovo, b) denarničarjevo, c) knjižničarjevo, 4. Posameznosti. Lokal: zur Birn, Leonhardstrasse. Začetek ob 8. uri zvečer.

— (Zidani hodnik), kateri je vodil iz škofove palače v stolno cerkev, so zdaj uže skoraj popolnem podrti. Namestil se bode z elegantnim železnim hodnikom. Voda je sedaj iz vodnjaka pred stolno cerkvijo napeljana v vse prostore škofove palače in na dvorišči je postavljena okusno izdelana cev, kjer občinstvo dobiva lahko vode. To lepo delo je izvršil g. Viljem Tönies.

— (Živinska bolezen.) Kakor kažejo uradni izkazi od 22. t. m. bolehalo zdaj na Kranjskem konji na oskrepkih (garjah) v Bistrici, v Krškem, v Srednji vasi in v Velešovem kranjskega okraja, pa v Petelnjah postojnskega okraja.

— (Za celih osem soldov okolo sveta!) Iz Rakeka nam piše prijatelj: Tukajšnji g. poštni odpravitelj kazal mi je danes „dopisnico svetovnega poštnege društva“ (Union postale universelle) z odposlanim kolekom dne 19. febr. t. l. Na njej čitaš francoski pa slovenski obseg. Romala je najprej v Aleksandriji in Kalkuto dalje v Yokohamo, k sv. Franu v Kalifornijo, počez v New-York, Hamburg in dne 26. junija prišla je nazaj na Rakek. Na kartici vidiš 16 poštinih vtisov iz Afrike, Azije, Amerike in naše stare Evrope. Tudi zanimivo!

— (Iz Istre) se poroča, ka so govorice, da se je zopet prikazala trsna uš (phyloxera vastatrix) neresnične, kajti preiskavanja so pokazala, da nij nikjer tega nevarnega mrčesa. Trta kaže letos dobro; sadja pa je malo.

— (Dodatek.) Čitatelji našega lista, ki so bili v ponedeljek na kolodvoru pri sprejemanju slovanskih romarjev so nas opozorili, da naše poročilo v 144. številki nij bilo osnovano „z vso primerno natančnostjo“. Pričakovali so namreč potujoče Slovane poleg Sokolovcev z njihovo zastavo tudi čitalnični pevci s svojim praporom in pel se ve da je naš slavnoznani čitalnični pevski zbor. Sicer smo preverjeni, da je našim vrlim pevcem, ki pojo iz rodoljubja, pa ne iz častilakomnosti, vse jedno, ali so imenovani ali ne, ipak smo smatrali za svojo dolžnost, odkriti svetu stvar kakor je bila, samo, da se resnica zna.

Razne vesti.

* (Petdesetletnica „Maticeske.“) Letos je petdeset let, odkar je slavni češki zgodovinar Fran Palacký, s svojimi prijatelji osnoval „Matico češko“. Palacký je namreč uvidel, koliko potreba Čehom češkega real-enciklopedičnega dela, zato je zbral okolo sebe J. S. Presla in J. Jungmanna ter mnogo drugih rokodelcev z namenom, da bodo to delo spisali ter dali na svetlo. S prva so si navedeni osnovali nekako literarno češko društvo, ki se pa je kasneje pridružilo češkemu muzeju kot „odbor muzeja za vednostno gojitev češkega jezika in literaturo.“ Tedaj pa se je delokrog tega društva uže razširil: ne samo real enciklopedija nego nalog njegov je bil i gojitev češkega jezika. A brez denarja se more malo storiti. In tako je zopet Palacký v dorazumljenji z grofom Franom Sternbergom, Preslom in Jungmannom izdal oklic do inteligencije češke, naj pristopi k društvu. Leta 1831, se je rodila „Matica češka“, — a pretrpeti je imela dosta

od raznih strani, obrekovanj in sumničenj, tako da si je morala „Matica“ za nekaj časa celo svoje ime izpremeniti, sicer so jej bile vse knjige, ki jih je izdala, zasežene. „Matica češka“ je do danes izdala 152 literarnih del, in sicer, 29 zgodovinskih (mej temi Palackega zgodovinsko delo in Tomekovo zgodovino Prage), 16 filologičnih in leksikografičnih (Jungmannov veliki besednjak), 17 zdravilstvenih in natoroznanskih, 5 zemljepisnih, 11 pedagogičnih in filologičnih, 3 pravoslovna, 2 razni ter je izdala 14 knjig političnega obsega. „Češka Matica“ ima imenja 102.838 gld., zaloga knjig pa je vredna 58.000 gld. Naj cvete i dalje.

Dunajska borza 1. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77 gld.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	30	„
Zlata renta	93	85	„
1860 drž. posojilo	132	90	„
Akcije narodne banke	848	—	„
Kreditne akcije	355	70	„
London	116	90	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	27	„
C. kr. cekini	5	50	„
Državne marke	57	—	„

LEOPOLD BARTOLINI,

cvetličar, Marije Terezije cesta 1, priporočila (384—1)

vsakovrstne cvetlice, lepe šopke in nagrobne vence

po nizkej ceni. — Zvnanja naročila se izvrše natanko.

Proda se

iz proste roke radi starosti posestnikove še delujoča barvarija na Spodnjem Štajarskem, namreč hiša s gospodarskim poslopjem, novo zidana, nekaj let davkov prosta, v prijetnem kraju. Pogoji ugodni. Natančnejše pove opravištvu „Slov. Nar.“. (383—1)

Samo na borzi

more se v tako ugodnem času ob rastočih in padajočih kurzih s 100 gold. vsak teden lahko pridobiti od 10 do 20 gold. — Na pisma takoj odgovorjam.

F. Friedländer in Wien,

I., Wollzeile 5. (325—4)

Veliki požar v Londonu.

ki je vse fabriške prostore, stroje itd. prve angleške fabriške družbe za izdelovanje stvarij od britanija-srebra popolnem uničil, uzrok je, da se družba razide, ker bi obnovljenje velikanske naprave preveč stalo. Zarad hitrejše likvidacije se bode od danes naprej blago iz jedine izvanjske zaloge na Dunaji za polovico cene razpošiljalo.

Samo za 14 mark, to je komaj za polovico vrednosti, dobi se naslednji izvrstni obedni service od britanija-srebra, ki je prej veljal 30 mark, ter se jamči, da ostane bel.

- 6 obednih nožev z izvrstnimi jeklenimi klinami,
- 6 vilic od pravega brit.-srebra,
- 6 mas. žlic od brit.-srebra,
- 12 finih žlic od brit.-srebra,
- 1 težak zajemalec za juho od brit.-srebra,
- 1 mas. zajemalec za mleko od brit.-srebra,
- 6 finih cizeliranih tabletov,
- 6 izvrstnih kristalnih podstavkov za nože,
- 6 lepih mas. kozarčkov za jajca,
- 1 izvrsten poprnjak ali sladkornik,
- 1 fin precejevalnik za čaj,
- 2 krasna salonska namizna svečnika.

54 kom.

Vsi tu navedeni 54 kom. krasni predmetje stojé samo

14 mark.

Naročbe po poštinih nakaznicah ali z vposlanjem vsote izvršuje, dokler je kaj blaga

Britania-Silber-Depôt

C. Langer, Wien,

II., Obere Donaustrasse 77.

Da je blago izredno po ceni ter izvrstno, o tem se vsakdo more prepričati brez stroškov, ker se brez ovir v 10 dneh service nazaj vzame, če se ne dopade, in povzeta svota se takoj nazaj pošlje.

!! Svarilo !!

Za to ceno se več kot 54 komadov realnega blaga ne more dati, zato svetujemo, naj se take sleparske anonce prezirajo, ki se v novejšem času prikazujejo. (334—4)